

Vanuit de CvB

Regelmatig ontvangt de Commissie voor Beroepsaangelegenheden vragen van leden over uiteenlopende onderwerpen. Voor zover de antwoorden van algemeen belang zijn, worden deze in MemoRad gepubliceerd. De vragen worden naar beste weten op persoonlijke titel beantwoord, maar de antwoorden zijn geen officiële standpunten van de NVvR.

Metformine

De CvB heeft op haar vergadering van 20 november jl. het staken van metformine rond de toediening van jodiumhoudend intraveneus contrastmiddel besproken.

Over dit onderwerp heeft in Radiology van oktober 2002 een ingezonden brief gestaan [1]. Zie verder EduRad van de Sandwichcursus Uroradiologie van najaar 2002, pagina 97.

De publicaties hierboven stellen kort gezegd: staak metformine na het intraveneus (i.v.) contrast en bepaal na 48 uur of de nierfunctie zich heeft hersteld, en ga pas daarna weer beginnen met metformine.

Overwegingen

Metformine is een veelgebruikt middel bij diabetes mellitus type II. Het wordt uitgescheiden door de nieren. Bij een te hoge spiegel (bijvoorbeeld na tijdelijke nierfunctievermindering door jodiumhoudende contrastmiddelen) kan lactaatacidose ontstaan, die uiteindelijk fataal kan verlopen.

Metformine heeft een zwakke associatie met fatale lactaatacidose, en dan alleen bij patiënten met een slechte nierfunctie, die vanwege hun slechte nierfunctie helemaal geen metformine zouden mogen krijgen. Alle patiënten met een redelijke tot goede nierfunctie (kreatinineklaring >60 ml/min) die metformine gebruiken, krijgen na i.v. jodiumhoudend contrast een passagere nierfunctiestoornis, die minder ernstig verloopt indien de metformine tijdelijk wordt gestaakt. Metformine heeft een halfwaardetijd van enkele uren en is dus, indien 's ochtends vroeg ingenomen, al weer uitgewerkt indien later op de ochtend enige vermindering van de nierfunctie door i.v. contrast optreedt. Die passagere nierfunctiestoornis is na 48 uur over, en metformine kan veilig herstart worden. Patiënten die ten onrechte metformine krijgen omdat hun nierfunctie dat eigenlijk niet toestaat – dit komt volgens mijn internisten alleen af en toe bij huisartspatiënten voor –, zullen mogelijk door een hypoglycemie in het ziekenhuis terechtkomen. De internist zal in die gevallen de metformine staken.

In samenwerking met de internisten zijn we lokaal tot de volgende afspraken gekomen:

Stak bij iedere patiënt die metformine gebruikt de metformine na de toediening van intraveneus contrast gedurende 48 uur en laat de patiënt daarna weer beginnen met metformine. Dat scheelt een hoop gedoe met nierfunctiebepalingen, waarbij het vaak

niet duidelijk is wie verantwoordelijk is voor de interpretatie en het hervatten van de metformine.

Voor ons was dit overigens een aanleiding om met de internisten ook afspraken te maken over de prehydratie van patiënten met een gestoorde nierfunctie:

- bij een kreatinineklaring <60 ml/min: 12 uur i.v. pre- en 12 uur nahydreren;
- bij een kreatinineklaring >60 ml/min, maar niet normaal: rond de contrasttoediening 2 liter drinken en flumucil voor en na i.v. contrast. Aanvrager is hiervoor verantwoordelijk, tenzij de radioloog op eigen initiatief i.v. contrast geeft (bijv. een niet-conclusieve echo waaruit zonder overleg een CT volgt, of i.v. contrast gebruiken bij een ongebruikelijke indicatie).

Samengevat

Er dient voorzichtigheid te worden betracht met metformine en i.v. contrast, waarbij de metformine tijdelijk kan worden gestaakt gedurende 48 uur na i.v. contrasttoediening. Vooraf staken van metformine is niet nodig. Over het al dan niet bepalen van de nierfunctie vooraf en na 48 uur dient lokaal een afspraak te worden gemaakt met de internisten. Ook is het verstandig meteen lokaal afspraken te maken over prehydratie van patiënten met een gestoorde nierfunctie die i.v. of i.a. contrast gaan krijgen.

*E.G. Coerkamp
Medisch Centrum Haaglanden*

Literatuur

1 Gupta R. Use of intravenous contrast agents in patients receiving metformin [letter]. Radiology 2002;225:311-2.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.